

Шановні колеги!
Сердечно вітаю Вас
із професійним святом –
Днем юриста!

На нас покладена велика і почесна місія – розбудувати правову державу та демократичне суспільство, формувати громадянську правосвідомість, виховувати повагу до Закону.

Впевнений, що утвердження ідеалів добра та справедливості і надалі залишатиметься життєвим кредо всіх правників нашого краю, а висока фахова підготовка, життєві знання і досвід завжди слугуватимуть Українському народу.

Нехай Ваші професійні зусилля будуть винагороджені довірою і повагою простих людей, впевненістю у надійному та справедливому захисті їх конституційних прав і свобод.

Щиро бажаю Вам міцного здоров'я, щастя і добробуту, плідної праці та успіхів в ім'я нашої Батьківщини!

З повагою
Начальник Головного управління юстиції у Закарпатській області
Ільницький Петро Михайлович

ЮРИСТИ НА ЗАХИСТІ ЗАКОННОСТІ ТА ПРАВА

Щорічно, 8 жовтня, в Україні відзначається професійне свято – День юриста. Свято ініційоване юридичною громадськістю та установлене Указом Президента України у зв'язку із необхідністю піднесення ролі Права і Правника в суспільному житті молодшої незалежної держави, прагненням утвердити в Україні принцип «панування права» та незалежності судочинства, підвищити правосвідомість громадян, відновити українську культурно-правову спадщину.

Професія юриста – почесна професія, але, разом з тим, надзвичайно відповідальна, оскільки саме юрист покликаний утверджувати і захищати головні цінності суспільства - права людей.

Юридичну діяльність здійснюють на сьогоднішній день тисячі уповноважених на те спеціалістів (прокурори, адвокати, судді, слідчі, нотаріуси, юрисконсульты, працівники органів юстиції та ін.), які виконують значну кількість правових дій, вирішують щоденно десятки та сотні тисяч юридичних справ. Це не просто величезна армія спеціалістів, це окрема сфера соціальної діяльності, в якій вирішуються життєво важливі інтереси, задовольняються потреби особи.

Відповідно до цієї ролі, яку відіграють право і законність у житті суспільства, юридична професія ставить перед людиною, яка її обрала, ряд високих вимог до особистих та професійних якостей. У першу чергу юрист має глибоко усвідомлювати, що свою місію він виконує будучи наділений високою довірою суспільства і держави, а тому його порядність, чесність, безкорисливість, етичність, об'єктивність, вдумливий підхід

до кожної деталі справи, постійне прагнення до самовдосконалення повинні бути невід'ємними рисами його натури. Будь-яка кваліфікована діяльність вимагає від свого виконавця наявності певного рівня інтелекту, однак, окремі юридично значущі дії в професійній діяльності юриста вимагають від нього не лише інтелекту, а ще й значної професійної підготовки.

Охорона прав і законних інтересів громадян, безкомпромісна боротьба з правопорушеннями, висококваліфіковане розв'язання різноманітних юридичних проблем - є змістом повсякденної діяльності юристів і разом з тим являється їх професійним обов'язком. Саме юристи, які мають ґрунтовні знання, відповідну професійну підготовку, високу правосвідомість, чітке розуміння своєї відповідальності за долю людей, здатні ефективно впливати на зміцнення законності і правопорядку у державі.

Справжній юрист розглядає право, юридичну діяльність не лише як професію, але і як мистецтво добра і справедливості. Здобуті знання і навички спрямовує на їх втілення.

Впевнений, що юристи краю, і надалі будуть сприяти право- та державотворенню України, становити Україну як правову і соціальну державу, ґрунтовану на принципах верховенства права, забезпечення прав і виконання обов'язків людини і громадянина, сприяти формуванню українського права й українських правників, яким притаманні гуманізм і людяність, повага до традицій та прагнення до поступу.

Начальник Головного управління юстиції у Закарпатській області
Ільницький П.М.

ВІДБУЛОСЯ ТРЕТЄ ЗАНЯТТЯ ПОСТІЙНО ДІЮЧОГО СЕМІНАРУ З АКТУАЛЬНИХ ПИТАНЬ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

30 вересня 2011 року Головним управлінням юстиції у Закарпатській області спільно з Державною податковою адміністрацією у Закарпатській області та територіальним відділенням Асоціації платників податків України в Закарпатській області проведено третє заняття постійно діючого семінару з актуальних питань податкового законодавства України на тему: "Податок на прибуток підприємств. Податок на додану вартість".

В семінарі взяли участь 50 учасників, серед яких – юрисконсульты місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ, організацій із усієї області та працівники районних, міськрайонних управлінь юстиції, відповідальні за методичне керівництво правовою роботою.

Перед учасниками семінару виступила начальник відділу масово-роз'яснювальної роботи та звернень громадян Державної податкової адміністрації у Закарпатській області Мойшевич Сва Ярославівна, яка роз'яснила положення Податкового кодексу України щодо платників податку, об'єкта та бази оподаткуван-

ня, ставок податку на прибуток підприємств, порядку обчислення податку, звільнення від оподаткування податком на прибуток підприємств, а також оподаткування неприбуткових установ та організацій.

Голова ради територіального відділення Асоціації платників податків України в Закарпатській області Волощук Марта Гнатівна детально розкрила такі поняття, як платники податку, об'єкт та база оподаткування, ставки податку на додану вартість, а також довела до учасників семінару порядок обчислення податку на додану вартість, порядок відшкодування податку на додану вартість.

На завершення семінару оголошено, що наступні заняття постійно діючого семінару буде проведено 25 листопада 2011 року на тему: "Місцеві податки і збори".

Головний спеціаліст відділу державної реєстрації нормативно-правових актів, правової роботи, правової освіти та систематизації законодавства Головного управління юстиції у Закарпатській області
Л.М. Тимчук

ВІДБУЛОСЯ ЗАСІДАННЯ КООРДИНАЦІЙНОЇ РАДИ МОЛОДИХ ЮРИСТІВ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

27 вересня 2011 року у приміщенні залу судових засідань на базі юридичного факультету Ужгородського національного університету відбулося засідання Координаційної ради молодих юристів Закарпатської області при Головному управлінні юстиції в Закарпатській області. На порядок денний було винесено такі питання:

3. Різне.

По першому питанню інформував голова Координаційної ради молодих юристів при Головному управлінні юстиції в Закарпатській області Назарій Головацький. Питання друге порядку денного розкрив глава секретаріату КРМЮ в Закарпатській області, провідний спе-

1. Про роботу Координаційної ради молодих юристів Закарпатської області при Головному управлінні юстиції у Закарпатській області, пророблену протягом I півріччя 2011 року.

2. Про заходи, що проводяться Координаційною радою молодих юристів при Головному управлінні юстиції у Закарпатській області в рамках Тижня правових знань з 3 по 7 жовтня 2011 року.

ціаліст Головного управління юстиції у Закарпатській області Владислав Товтин.

По всіх вищезгаданих питаннях прийняті відповідні рішення.

Провідний спеціаліст
Головного управління юстиції
у Закарпатській області
Владислав Товтин

ЮРИДИЧНА СЛУЖБА – ОСНОВНИЙ ОРГАНІЗАТОР ПРАВОВОЇ РОБОТИ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ, НА ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ, В УСТАНОВАХ, ОРГАНІЗАЦІЯХ

Основним завданням юридичної служби є організація правової роботи, спрямованої на правильне застосування, неухильне дотримання та запобігання невиконанню вимог законодавства, інших нормативних актів органом виконавчої влади, підприємством, їх керівниками та працівниками під час виконання покладених на них завдань і функціональних обов'язків, а також представлення інтересів органу виконавчої влади, підприємства в судах.

Це основне завдання юридичної служби визначене п. 4 чинного Загального положення про юридичну службу, міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи, організації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040 (далі — Загальне положення про юридичну службу).

Термін "організація правової роботи" дає підстави говорити про організуючу та координуючу діяльність юридичної служби, пов'язану із застосуванням норм права та спрямовану на правове забезпечення діяльності органу виконавчої влади, підприємства, установи, організації.

Загальне положення про юридичну службу регулює діяльність юридичних служб (юрисконсультів) органів виконавчої влади, у тому числі міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та їх територіальних органів, місцевих державних адміністрацій, а також державних підприємств, установ, організацій.

Також дія чинного Загального положення про юридичну службу, на відміну від попереднього Загального положення про юридичну службу, яке було затверджене постановою Кабінету Міністрів України № 690 від 27 серпня 1995 р. і діяло понад 13 років, поширюється на діяльність юридичної служби державного господарського об'єднання.

Недержавні підприємства на практиці також можуть застосовувати Загальне положення про юридичну службу при розробці локальних нормативних актів, що регулюють їх діяльність, оскільки для них немає інших нормативних актів з цих питань.

Чинним Загальним положенням про юридичну службу передбачено, що юридична служба органу виконавчої влади, підприємства утворюється як самостійний структурний підрозділ, вид якого залежить від обсягу, характеру та складності правової роботи (департамент, управління, відділ, сектор). На підприємстві функції юридичної служби може виконувати юрисконсульт відповідної категорії.

Вказана норма щодо структури юридичної служби зазнала змін у порівнянні з попереднім Загальним положенням про юридичну службу. Так, якщо раніше в органі виконавчої влади чи

на державному підприємстві залежно від обсягу й складності роботи створювався самостійний структурний підрозділ або вводилася посада юрисконсульта, то в даний час посаду юрисконсульта (тобто одну особу, яка буде виконувати всю правову роботу) можна ввести тільки на державному підприємстві, а в органах виконавчої влади обов'язково має бути утворено самостійний структурний підрозділ (декілька осіб, які виконують функції з організації правової роботи).

Діюче Загальне положення про юридичну службу визначає чотири види такого самостійного структурного підрозділу: департамент, управління, відділ, сектор. Цей перелік є вичерпним і не передбачає створення юридичної служби в іншому вигляді, на відміну від попереднього Загального положення про юридичну службу, в якому наводився невичерпний перелік: "відділ, сектор, бюро, група тощо".

Також у чинному Загальному положенні про юридичну службу немає норми попереднього Положення про те, що надання правової допомоги підприємству може здійснюватися на підставі договору, укладеного з юридичною чи фізичною особою суб'єктом підприємницької діяльності, або з адвокатом, адвокатським бюро, фірмою, конторою чи іншим адвокатським об'єднанням.

Виходячи з цього, в даний час підприємства, установи, організації повинні ввести штатні посади юрисконсультів та не можуть укладати договори про правове обслуговування.

Загальним положенням про юридичну службу, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040, передбачено, що орган влади чи підприємство зобов'язані забезпечити юридичну службу не лише окремим приміщенням, телефонним зв'язком, транспортом, сучасною оргтехнікою, нормативними актами й довідковими матеріалами (як було визначено попереднім Положенням), але ще додатково – електронним зв'язком, сучасними комп'ютерами, електронною системою інформаційно-правового забезпечення, а також доступом до інформаційних баз.

Чинним Загальним положенням про юридичну службу розмежовано повноваження юридичних служб органів виконавчої влади та повноваження юридичних служб державних підприємств, установ, організацій.

Так, окремо визначено функції юридичної служби органу виконавчої влади, (пп. 1 - пп. 24 пункту 10 Загального положення про юридичну службу), права юридичної служби органу виконавчої влади (пп. 1 - пп. 4 пункту 13 цього Положення), а також функції юридичної служби підприємства, установи, організації (пп. 1 - пп. 20

пункту 11 Загального положення про юридичну службу) та права юридичної служби підприємства, установи, організації (пп. 1 - пп. 4 пункту цього 14 Положення).

При цьому, розширено функції юридичної служби органу виконавчої влади. Зокрема, юридична служба органу виконавчої влади організовує та бере участь у забезпеченні реалізації державної правової політики у відповідній сфері, правильного застосування законодавства в органі виконавчої влади, на підприємстві, що належить до сфери його управління, у представленні інтересів органу виконавчої влади в судах; розробляє та бере участь у розробленні проектів нормативно-правових актів з питань, що належать до компетенції органу виконавчої влади; перевіряє відповідність законодавству і міжнародним договорам України проектів наказів та інших актів, що подаються на підпис керівника органу виконавчої влади, погоджує (візує) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів.

До компетенції юридичної служби органу виконавчої влади віднесено проведення юридичної експертизи проектів нормативно-правових актів, підготовлених структурними підрозділами органу виконавчої влади, за результатами якої юридична служба готує висновки за формою, що затверджується Міністром.

Юридична служба органу виконавчої влади повинна здійснювати у межах своєї компетенції заходи щодо адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу; вести облік актів законодавства і міжнародних договорів України, забезпечувати підтримання їх у контрольному стані та зберігання; збирати інформацію про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях;

Юридична служба підприємства забезпечує правильне застосування на підприємстві нормативно-правових актів та інших документів, подає керівникові пропозиції щодо вирішення правових питань, пов'язаних з діяльністю підприємства; розробляє та бере участь у розробленні проектів актів та інших документів з питань діяльності підприємства.

Також до компетенції юридичної служби державного підприємства належить обов'язок проводити юридичну експертизу проектів актів та інших документів, підготовлених структурними підрозділами підприємства, погоджувати (візувати) їх за наявності віз керівників заінтересованих структурних підрозділів або осіб, що їх заміщують. У разі виявлення невідповідності проекту акта чи іншого документа вимогам законодавства юридична служба подає вмотивовані пропозиції щодо приведення його у відповідність із законодавством.

Загальним положенням про юридичну службу передбачено, що юридична служба підприємства веде облік актів законодавства і міжнародних договорів України, забезпечує підтримання їх у контрольному стані та зберігання; збирає інформацію про офіційне оприлюднення актів законодавства в друкованих виданнях.

Одночасно із загальною нормою про надання юридичних консультацій працівникам підприємства, як окрему функцію юридичної служби державного підприємства виділено надання правової допомоги працівникам підприємства, які потребують соціального захисту.

До функцій юридичної служби органу виконавчої влади, підприємства, установи, організації входить організація роботи, пов'язаної з укладенням договорів (контрактів), участь у їх підготовці та здійсненні контролю за їх виконанням, надання правової оцінки проектам таких договорів (контрактів); організація претензійної та позовної роботи, проведення аналізу її результатів; здійснення заходів, спрямованих на підвищення рівня правових знань працівників.

Загальним положенням про юридичну службу, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2008 р. № 1040, містить у пункті 12 імперативну норму про недопущення покладення на юридичну службу обов'язків, які не належать або виходять за межі її компетенції.

Важливою гарантією щодо попередження неправомірного впливу на юридичну службу (юрисконсульта) є вимога пункту 5 Загального положення про юридичну службу щодо підпорядкування юридичної служби безпосередньо керівникові органу виконавчої влади, підприємства.

Враховуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що діяльність юридичних служб спрямована на забезпечення організації правової роботи в органах виконавчої влади, на підприємствах, в установах, організаціях, що базується на дотриманні законності.

З метою підвищення якості роботи юридичних служб, правова робота має плануватися та забезпечуватися відповідними кваліфікованими кадрами юрисконсультів.

*Головний спеціаліст відділу державної реєстрації нормативно-правових актів, правової роботи, правової освіти та систематизації законодавства
Головного управління юстиції
у Закарпатській області
Л.М. Тимчук*

РОЗ'ЯСНЕННЯ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ АКТИВ ЦИВІЛЬНОГО СТАНУ»

Одним з етапів вдосконалення чинного законодавства України стало прийняття нового Закону України «Про державну реєстрацію актів цивільного стану» від 1 липня 2010 року. Даний Закон є оновленням нормативної бази правового регулювання відносин які пов'язані з проведенням державної реєстрації актів цивільного стану, а також містить ряд принципових положень, які являють собою розвиток конституційних норм, які охороняються державою.

Основним завданням прийняття Закону було вдосконалення нормативного врегулювання сфери державної реєстрації актів цивільного стану шляхом систематизації та підвищення ефективності дії норм, які регулюють відносини пов'язані з державною реєстрацією актів цивільного стану.

Цей нормативно-правовий акт визначає правові та організаційні засади державної реєстрації актів цивільного стану, регулює порядок проведення державної реєстрації актів цивільного стану, внесенням до актових записів цивільного стану змін, їх поновленням і анулюванням, а також регулює засади діяльності органів державної реєстрації актів цивільного стану.

Відповідно до закону державна реєстрація актів цивільного стану є обов'язковою. Реєстрація проводиться шляхом складення актових записів цивільного стану, які є документами органу державної реєстрації актів цивільного стану, що містять персональні відомості про особу та підтверджують факт проведення державної реєстрації акта цивільного стану. Підлягають обов'язковому внесенню до Державного реєстру актів цивільного стану громадян відомості про народження особи та

її походження, усиновлення, позбавлення та поновлення батьківських прав, шлюб та розлучення, зміну імені, смерть.

Законом визначено, що органами державної реєстрації актів цивільного стану є відділи державної реєстрації актів цивільного стану, виконавчі органи сільських, селищних і міських (крім міст обласного значення) рад. Державну реєстрацію актів цивільного стану громадян України, які проживають або тимчасово перебувають за кордоном, проводять дипломатичні представництва і консульські установи України. Державна реєстрація актів цивільного стану проводиться шляхом складення актових записів цивільного стану. Інформація, що міститься в актовому записі цивільного стану є службова інформація і не підлягає розголошенню.

Необхідно відмітити, що даний нормативно-правовий акт містить суттєві зміни стосовно врегулювання відносин, пов'язаних з проведенням державної реєстрації актів цивільного стану.

Так, з прийняттям Закону не передбачається державної реєстрації розірвання шлюбу на підставі рішення суду про розірвання шлюбу. Рішення суду, яке набрало законної сили, є остаточним документом, що засвідчує факт розірвання шлюбу. Отже, у разі розірвання шлюбу в судовому порядку, рішення суду, яке набрало законної сили, надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення. Таким чином, не потрібно буде йти до органу державної реєстрації актів цивільного стану за одержанням свідоцтва про розірвання шлюбу. Документом, що засвідчує факт розірвання шлю-

бу, є рішення суду, яке набрало законної сили.

Також удосконалено порядок розірвання шлюбу особами, засудженими до позбавлення волі. З прийняттям Закону, на відміну від існуючого до цього часу порядку, розірвання шлюбу таких осіб не пов'язане із строком їх засудження. Вони матимуть можливість ініціювати питання розірвання їхнього шлюбу в судовому порядку або в органах державної реєстрації актів цивільного стану у разі відсутності спільних дітей за взаємною згодою з другим подружжям. Даний підхід забезпечить всебічне врахування особистих немайнових та майнових прав такої особи.

Крім того, внесені зміни до Закону України «Про нотаріат» щодо засвідчення справжності підпису на документах начальником установи виконання покарань та привірчення його до нотаріального засвідчення. Це надасть можливість особам, засудженим до позбавлення волі, оформляти, зокрема заяви про визнання батьківства, про згоду на усиновлення без запрошення з цією метою нотаріуса до установи виконання покарань.

Документом також внесені зміни до Сімейного кодексу України, які спрямовані на забезпечення належного захисту прав та інтересів дитини. Так, виключено статтю 127 вказаного Кодексу, за положеннями якої чоловік, що перебував у шлюбі з матір'ю дитини, мав право подати заяву про визнання батьківства у визначених статтею випадках. Відтепер визнання батьківства відносно дитини можливе лише на підставі спільної заяви матері та батька дитини, а за її відсутності – за рішенням суду.

Крім того, Закон спростив в окремих випадках порядок внесення змін до актових

записів цивільного стану та їх поновлення. Даний процес пов'язаний з витребуванням документів про державну реєстрацію актів цивільного стану, у зв'язку з чим виникали значні ускладнення у разі, якщо необхідний документ було складено компетентними органами іноземної держави, з якою Україна не уклала договір про правову допомогу та правові відносини у цивільних і сімейних справах, або якщо законодавством іноземної держави встановлено інший порядок внесення змін, поновлення, відмінний від передбаченого законодавством України. Законом визначено, що в даному випадку актовий запис цивільного стану попередньо поновлюється для внесення необхідних змін відділом державної реєстрації актів цивільного стану за місцем проживання заявника. Такий порядок забезпечує виконання рішень судів про усиновлення, скасування усиновлення, визнання усиновлення недійсним, визнання та встановлення факту батьківства, материнства у наведених випадках.

Суттєвих юридичних змін зазнав і порядок зміни імені фізичної особи. Відтепер державна реєстрація зміни імені не тягне за собою внесення змін до актових записів цивільного стану, складених стосовно особи, яка змінила ім'я, та її малолітніх і неповнолітніх дітей, як це було раніше, крім передбачених законом випадків

*Головний спеціаліст відділу державної реєстрації актів цивільного стану
Головного управління юстиції
у Закарпатській області
Тимкіє У.Я.*